

UDENRIGSMINISTERIET

EUROPAUDVALGET

Alm. del - bilag 1130 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekr.

27. juni 2003

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Miljøministeriets notat samt grundnotat vedrørende ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs (C/D/02/9) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF.

P. B. Orskov

Skov- og Naturstyrelsen
Landbrugs- og Bioteknologikontoret
MILJØstyrelsen
Internationalt kontor
lkj/MST6

20. juni 2003
J.nr.: M 1034-0006
MIM-497-MST
bxj/rsc/SNS12;

NOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs (C/D/02/9) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF

Ovennævnte forslag er beskrevet i vedlagte grundnotat. Forslaget er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

Danmark modtog den 5. maj 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs efter reglerne udsætningsdirektivet (2001/18/ef). Ansøgningen er oprindeligt indleveret til de tyske myndigheder af Monsanto.

De tyske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der under nærmere fastsatte vilkår gives godkendelse til markedsføring. Hvis der ikke inden fristens udløb den 1. juli 2003 kommer anmodninger om yderligere oplysninger, bemærkninger eller indvendinger fra medlemslandene, kan Tyskland umiddelbart efter fristens udløb udstede en godkendelse til markedsføring.

Formålet med ansøgningen er at få godkendelse til at importere og anvende kernerne af de to genetisk modificerede majs til foder og videre forarbejdning af kernerne af de to genetisk modificerede majs. Der søges ikke om godkendelse til dyrkning i EU.

Den ene majslinje (MON863) indeholder et gen, der giver tolerance overfor antibiotika. Der er endvidere risiko for, at der i forbindelse med produktion i 3. lande sker en opblanding af de genmodificerede majs med konventionel majs til udsåning.

De hørte eksperter har foretaget en vurdering af konsekvenserne for menneskers sundhed, natur og miljø, hvis de to genetisk modificerede majslinjer introduceres på det danske marked. Det vurderes ikke sandsynligt, at der vil være miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser forbundet med import af de to majs. Vurderingerne er foretaget på baggrund af den fremsendte ansøgning, et sammendrag heraf, samt vurderingsrapporten fra de tyske myndigheder.

Regeringen agter at tilkendegive, at da der er risiko for, at der i forbindelse med produktion i 3. lande sker en opblanding af de genmodificerede majs med konventionel majs til udsåning, bør disse majslinier indgå i den allerede eksisterende overvågning af importerede majspartier til udsåning fra 3. lande.

Regeringen vil endvidere gøre opmærksom på, at Danmark ikke støtter godkendelse til markedsføring af genetisk modificerede organismer, der indeholder gener, som giver resistens over for antibiotika, der anvendes i human- eller veterinærmedicinsk behandling.

Endelig vil regeringen gøre opmærksom på moratoriet og fremsætte ønske om, at sagen tages op i komitéprocedure.

Skov- og Naturstyrelsen
Landbrugs- og Bioteknologikontoret
MILJØstyrelsen
Internationalt kontor
lkj/MST6

20. juni 2003
J.nr.: M 1034-0006
MIM-497-MST
bxj/rsc/SNS12;

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs (C/D/02/9) i henhold til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2001/18/EF

1. Status

Danmark modtog den 5. maj 2003 en ansøgning om godkendelse til markedsføring i EU af genetisk modificeret majs efter reglerne i del C i direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer, herefter kaldet udsætningsdirektivet. Ansøgningen omhandler majslinien 'MON863' og en krydsning af denne majslinie med en anden allerede godkendt majslinie 'MON863 x MON810'. Ansøgningen er oprindeligt indleveret til de tyske myndigheder af Monsanto Europe S.A. og Monsanto, USA.

De tyske myndigheder har udarbejdet en vurderingsrapport, hvori det indstilles, at der under nærmere fastsatte vilkår gives godkendelse til markedsføring. Vurderingsrapporten og ansøgningen er herefter fremsendt til Kommissionen og til de øvrige medlemslande.

Danmark har 60 dage til at anmode om yderligere oplysninger, fremsætte bemærkninger eller komme med begrundede indvendinger til ansøgningen og den tyske indstilling. Fristen udløber således den 1. juli 2003. Hvis der ikke inden fristens udløb kommer anmodninger om yderligere oplysninger, bemærkninger eller indvendinger fra medlemslandene, kan Tyskland umiddelbart efter fristens udløb udstede en godkendelse til markedsføring.

Ansøgningen er ikke tidligere forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Formål og indhold

Formålet med ansøgningen er at få godkendelse til at importere og anvende kernerne af de genetisk modificerede majs til foder og videre forarbejdning af kernerne af de to genetisk modificerede majs. Der søges ikke om godkendelse til dyrkning i EU. Hvis majsplanterne skal dyrkes i Europa vil det kræve en fornyet ansøgning efter reglerne i udsætningsdirektivet. Anvendelse af majs i levnedsmidler kræver særskilt godkendelse i henhold til forordning (EF) nr. 258/97 om nye levnedsmidler og levnedsmiddel ingredienser (Novel-food forordningen). En ansøgning om godkendelse til fødevarer af majslinierne MON 863 og hybriden MON 863 x MON 810 er i øjeblikket under behandling hos de tyske myndigheder.

Majslinjen MON863 har fået indsat et gen, der gør planterne tolerante overfor angreb af skadelige billelarver (majs-rodorm). Det indsatte gen (*MON863 cry3Bb1*) er en syntetisk variant af vildtypegenet *cry3Bb*-genet fra bakterien *Bacillus thuriangiensis* ssp. *Kumamotoensis*. Den syntetiske variant af genet afviger fra vildtype genet med en DNA-sekvens - på aminosyre niveau består afvigelsen i en ekstra alanin på position 2 og yderligere 6 aminosyreskift på pladserne D166G, H232R, S312L, N314T, E318K og Q349R. Denne afvigelse medfører at MON863 er mere giftig overfor de skadelige billelarver end en GMO, der indeholder vildtypegenet. Majslinjen indeholder et gen (*nptII*) der giver tolerance overfor antibiotika (kanamycin).

Den genetisk modificerede majslineje MON863 x MON810 er opstået ved en traditionel krydsning af den ovennævnte majslineje og en majslineje MON810, som har fået overført gener, der gør den resistent overfor angreb af skadelige sommerfuglelarver. Majslinejen MON810 er allerede godkendt i EU (godkendelse nr. C/F/95/12-02).

Udsætningsdirektivet indeholder en bestemmelse om, at medlemsstaterne og Kommissionen sikrer, at GMO'er, der indeholder gener, som udtrykker resistens over for antibiotika anvendt i human- eller veterinærmedicinsk behandling, tages specielt i betragtning ved miljørisikovurderingen med henblik på identifikation og udfasning inden 31. december 2004 af antibiotikaresistensmarkører i GMO'er, der kan have uønskede virkninger på menneskers sundhed og miljøet. En arbejdsgruppe nedsat under udsætningsdirektivet – som Skov- og Naturstyrelsen deltager i – har til formål at drøfte de nærmere rammer for denne udfasning samt at udvikle et koncept for vurderingen af antibiotikaresistens markørgener. Det faktum, at MON863 indeholder et gen, der giver tolerance overfor kanamycin samt i lyset af det igangsatte arbejde på området indstiller Tyskland, at der meddeles en godkendelse på følgende vilkår:

1. At godkendelsen tidsbegrænses til 31. december 2004, og gøres afhængig af udfaldet af ovennævnte arbejdsgruppes arbejde
2. Der fastsættes vilkår om sporbarhed og mærkning af GMO'en, der svarer til kravene i det endnu ikke endeligt vedtagne forslag om sporbarhed og mærkning.
3. I tillæg til den foreslåede overvågningsplan er det nødvendigt at orientere medlemsstaternes ansvarlige veterinære myndigheder såvel som de ansvarlige myndigheder for veterinærernæring og veterinærfoderstof forskning om introduktionen af GMO'en. Samme myndigheder skal også involveres i det generelle overvågningsprogram.
4. Overvågningen afrapporteres årligt.

Der er givet godkendelse til markedsføring af MON863 i USA og Japan. Der er givet godkendelse til markedsføring af MON810 i EU, Argentina; Australien, Canada, Japan, Korea, Filippinerne, Sydafrika, Schweiz og USA.

Der er ingen oplysninger om hybridene 'MON863 x MON810' er godkendt til markedsføring i andre lande. Det skal dog nævnes at det i flere lande, som f.eks. USA, ikke er lovpligtigt at foretage en separat registrering af hybrider fremkommet ved traditionel krydsning mellem godkendte GMO'er.

3. Nærheds- og proportionalitetsprincippet

Der er ikke redegjort herfor, eftersom ansøgningen ikke er en retsakt.

4. Konsekvenser for Danmark

Lovgivningsmæssige konsekvenser:

En godkendelse til markedsføring vil ikke få lovgivningsmæssige konsekvenser, idet der er tale om ansøgning, der er reguleret af direktiv 2001/18/EF om udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer og om ophævelse af Rådets direktiv 90/220/EØF. Direktivet er implementeret i dansk ret med lovbekendtgørelse nr. 981 af 3. december 2002 og bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Økonomiske og administrative konsekvenser:

En godkendelse forventes ikke at få væsentlige stats- eller kommunaløkonomiske konsekvenser. Der forventes en mindre administrativ byrde i forbindelse med behandling af sagen samt tilsyn og kontrol i henhold til kapitel 5 i bekendtgørelse nr. 831 af 3. oktober 2002 om godkendelse af udsætning i miljøet af genetisk modificerede organismer.

Beskyttelsesniveau:

De hørte eksperter har foretaget en vurdering af konsekvenserne for menneskers sundhed, natur og miljø, hvis MON863 og hybridene MON863 x MON810 introduceres på det danske marked. Som det fremgår af nedenstående udtalelser, er det ikke sandsynligt, at der vil være miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser forbundet med import af MON863 og hybridene MON863 x MON810. Vurderingerne er foretaget på baggrund af den fremsendte ansøgning, et sammendrag heraf, samt vurderingsrapporten fra de tyske myndigheder.

Danmarks Miljøundersøgelser (DMU)

DMU anfører at de genmodificerede majs, MON863 og MON863 x MON810, adskiller sig fra konventionel majs ved at have indsat gener der gør planterne tolerante over for insektangreb fra hhv. nogle arter af bladbiller ("corn rootworm") og en sommerfugleart (majsboreren). Desuden er der benyttet en antibiotikaresistens-markør (kanamycin) til den genetiske selektion. Majsene søges kun godkendt til import til direkte brug som dyrefoder eller til viderebehandling, men ikke dyrkning eller opformering. Der kan derfor kun ske uønskede effekter på naturen, hvis der sker en tilfældig, utilsigtet spredning.

Der har tidligere været eksempler på genspredning fra genmodificeret majs til konventionel majs i Nord- og Mellemamerika. Desuden kan der ske uheld med iblanding af genmodificerede majs i konventionel majs før og efter import. Den landbrugsmæssige kontrol der foregår af frøudsæd vil formentlig kunne påvise en sådan spredning. Hvis der skulle ske en tilfældig spredning af MON863 eller MON863 x MON810 majsfrø i Danmark, vil disse, som al anden majs, ikke kunne krydse med vilde arter eller etablere vedvarende bestande i naturen eller på dyrkningsarealer, da frøene normalt ikke kan overleve vinterperioden.

Der er risiko for at der i forbindelse med håndtering sker en opblanding af MON863 og MON863 x MON810 med konventionel majs til udsåning. Det foreslås derfor, at der stikprovis monitoreres for forekomst af transgenet i andre majspartier til udsåning.

DMU's risikovurdering af de mulige økologiske konsekvenser for plante- og dyreliv af en eventuel tilfældig spredning af den genmodificerede majs viser, at der ikke vil være nogen eller kun være ubetydelige miljømæssige risici, hvis der skulle ske en spredning.

DMU vurderer samlet, at der ikke kan forventes uønskede økologiske konsekvenser for dyrelivet ved markedsføring af de insektresistente majs MON863 og hybridene MON863 x MON810, når de anvendes til andre formål end dyrkning.

DMU bifalder kravet fra de kompetente tyske myndigheder om, at der udarbejdes en årlig rapport over resultaterne fra monitoringen, specielt hvor dette gælder utilsigtet forekomst af transgenet i andre majspartier.

Plantedirektoratet

Plantedirektoratet vurderer, at der i anmeldelsen samt i det fortrolige materiale til denne er fremlagt oplysninger, som sandsynliggør, at det nye genetiske materiale i MON 863-majsene er indsat som beskrevet i anmeldelsen.

Direktoratet vurderer endvidere, at de nye genprodukter i MON 863-majs (Cry3Bb1- og NPTII-proteinet) og i MON 863 x MON 810-majs (foruden de to nævnte proteiner også CryIAb-proteinet) ikke har sundhedsskadelige effekter på dyr.

Herudover tyder resultaterne fra undersøgelserne af indholdet af næringsstoffer på, at kerner fra den genmodificerede majs er substantielt ækvivalent med kerner fra konventionel majs.

Plantedirektoratet vurderer på baggrund heraf samt på baggrund af resultaterne af fodringsforsøg med rotter, slagtekyllinger og kvæg, at fodring med kerner fra MON 863- og MON 863 x MON 810-majs ikke giver anledning til skadelige effekter på dyr.

Med hensyn til kanamycinresistens-genet vurderer direktoratet, at tilstedeværelsen af dette i majsens ikke vil give anledning til sundhedsmæssige effekter på dyr.

Sammenfattende vurderer Plantedirektoratet, at der ikke vil være sundheds- eller sikkerhedsmæssige problemer forbundet med, at dyr indtager foder med indhold af majs-kerner eller heraf afledte produkter fra majs-linierne MON 863 og MON 863 x MON 810.

Institut for Fødevarerikkerhed og Toksikologi (IFSE)

MON863

IFSE anfører at ansøgeren har leveret en fyldestgørende dokumentation for den indsatte konstruktion, herunder for fravær af backbone sekvenser og for fravær af aktive produkter af BLE fragment. Ansøgeren har i den forbindelse leveret data der muliggør entydig identifikation i kontroløjemed. Denne dokumentation vurderes at opfylde kravene i udsætningsdirektivet.

Ansøgeren har ligeledes foretaget sammenlignende undersøgelser for at dokumentere at der ikke er væsentlig forskel mellem MON863 majs og tilsvarende ikke-gensplejset majs når der ses bort fra de nye genprodukter. Denne dokumentation vurderes som værende tilstrækkelig til at sikre at MON863 majs ikke sundhedsmæssigt mere betænkeligt end tilsvarende ikke-gensplejset majs når der ses bort fra de nye genprodukter. Fra et sundhedsmæssigt synspunkt, kan ansøgningen derfor koncentreres til en vurdering af de nye produkter, NPTII og MON863 Cry3Bb1.

Hvad angår NPTII har dette protein været gennem flere tidligere markedsførings-sager. Der er efterhånden akkumuleret en meget stor viden om de sundhedsmæssige aspekter af NPTII anvendelse. Vi vurderer, at NPTII ekspression ikke udgør noget sundhedsmæssigt problem. I den konkrete ansøgning er NPTII proteinmængden imidlertid under detektionsgrænsen for de spiselige dele af majsplanten. Risikoen for horisontal genoverførsel af nptII genet vurderes ligeledes til at være neglesabel.

Dokumentationen for proteinet MON863 Cry3Bb1's egenskaber vurderes som værende tilstrækkelig til en sundhedsmæssig vurdering. Der er ingen tegn på at proteinet har nogen uønskede effekter i form af toksiske eller allergene egenskaber. Vi vurderer, at MON863 Cry3Bb1 ikke vil udgøre noget sundhedsmæssigt problem ved indtagelse.

Vi har samlet ingen sundhedsmæssige betænkeligheder ved markedsføring af MON863 majs.

MON863XMON810

Krydsningen mellem MON863 og MON810 giver anledning til majsplanter med følgende egenskaber, dels tolerance overfor billelarver, der angriber majs-rødder og dels tolerance overfor sommerfuglelarver der angriber majsblade og stængler. Desuden udtrykkes markgørgenet nptII, der inaktiverer antibiotika af kanamycin og neomycin typen.

Krydsningen mellem MON863 og MON810 giver ikke anledning til at forvente, at de respektive genprodukter vil kunne påvirke hinanden, hverken på metabolisme niveau eller på effekt-niveau, fordi de rammer forskellige typer insektlarver.

MON810 majs er tidligere blevet vurderet i forbindelse med markedsføring hvor der ikke blev fundet betænkeligheder ved de sundhedsmæssige egenskaber i den forbindelse. Det skal dog nævnes at ansøgeren i forbindelse med denne ansøgning har leveret yderligere sekvensdata for den indsatte konstruktion og for flankerende sekvenser for at få informationsniveauet op på det nye direktivs datakrav. Det vurderes at der ikke i de nye informationer er data, der ænd-

rer den tidligere vurdering. Med hensyn til kravet om entydig identifikation af MON863 x MON810 er det nødvendigt at kombinere målinger på dels MON810 (findes i forvejen publiceret) og dels MON863 som er med i denne ansøgning. Det er nødvendigt at foretage målinger for MON863 x MON810 med hvert sit primerpar. Enten via to uafhængige målinger eller ved udvikling af multiplex teknikker, der kan have flere primerpar i samme PCR reaktion.

Sammenligninger af genekspressioner af de indsatte gener fra krydsningsproduktet MON863 x MON810 i forhold til de respektive moder materialer giver det forventelige ekspressionsmønster. NPTII ekspressionen i frø er også i krydsningsproduktet under detektionsgrænsen. Den variation der ses i de enkelte målinger på forskellige planteorganer ses både i krydsningsproduktet og i modermaterialerne. Det niveau for ekspression for henholdsvis MON863 Cry3Bb1 og for Cry1Ab kan godt følges i både krydsningsproduktet og i modermaterialerne. Man kan sige at de forventninger om ekspression i krydsningsproduktet ud fra modermaterialerne er blevet indfriet. Der er altså ingen tegn på interaktion på mellem de udtrykte nye gener på produktniveau.

Sammenlignende undersøgelser på MON863 x MON810 og tilsvarende non-transgene majsplanter samt 4 forskellige kommercielle sorter målt på en række stoffer i majsfrø; proximate data, fibre (ADF, NDF, de enkelte aminosyrer og fedtsyrer, vitaminer (E, B1 og B2), mineraler, fytinsyre, folsyre, inositol, trypsin hæmmer, ferulinsyre, raffinose, furfural, paracumarinsyrer, viste at MON863 x MON810 ikke er signifikant forskellige fra tilsvarende ikke-gensplejede majs og fra kommercielle sorter. På grøntfoder materiale blev sammenligningen udført på proximate data og på fiber data. Her var der heller ikke væsentlige forskelle i de kemiske målinger.

De sammenlignende undersøgelser og gen-ekspressions målingerne på MON863 x MON810 viser ikke tegn på interaktioner, der kunne give anledning til en ændret sundhedsmæssig vurdering af MON863 x MON810 i forhold til modermaterialerne MON863 og MON810. Vi vurderer derfor at der ikke er sundhedsmæssige betænkeligheder ved markedsføring af krydsningsproduktet MON863 x MON810 majs.

5. Høring

I perioden den 9. til den 29. maj 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen en høring af 55 danske interesseorganisationer, forskningsinstitutioner og myndigheder. Høringsmaterialet bestod af et af ansøger udarbejdet sammendrag af ansøgningen, en indholdsfortegnelse til hele ansøgningen samt de tyske myndigheders vurderingsrapport. Skov- og Naturstyrelsen har modtaget høringssvar fra nedennævnte:

- Fødevarerindustrien i Dansk Industri
- Den Kongelige Veterinære- og Landbohøjskole
- Greenpeace
- Hovedstadens Udviklingsråd
- Landbrugsraadet
- Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd

Fødevarerindustrien i Dansk Industri har ingen specifikke bemærkninger og er af den opfattelse at ansøgningsmaterialet tilvejebringer dokumentation, der bør føre til en godkendelse af de to pågældende GMO linier.

Hovedstadens Udviklingsråd og Den Kongelige Veterinær- og Landbohøjskole har ingen bemærkninger til ansøgningen.

Greenpeace anfører, at de grundlæggende er imod udsætning af GMO i naturen uafhængigt af, om afgrøden er dyrket inden- eller udenfor EU. Det, at dyrkningen finder sted udenfor europæisk territorium, bør ikke være grund til at ignorere de miljømæssige konsekvenser ved at udsætte GMO i naturen. Hvis en GMO godkendes til markedsføring i Danmark/EU, er Danmark via vor efterspørgsel ansvarlig for, at GMO'en udsættes på markerne der, hvor GMO'en produceres. Greenpeace mener derfor, at det er principielt forkert og i strid med ånden i Cartagena protokollen, at godkendelsesprocessen alene sætter fokus på de sundhedsmæssige aspekter for europæere – uden hensyntagen til de miljømæssige konsekvenser i produktionslandet af, at vi i Europa efterspørger GMO.

Greenpeace har følgende specifikke indsigelser mod MON 863 og MON 863 X MON 810:

- Den molekylære karakterisering af begge forældrelinier viser uregelmæssigheder, f.eks. ved åbne læserammer, manglende 'stop' koder og trunkeerede konstruktioner der producerer trunkeerede proteiner. *Ble* gen fragmentet i MON 863 er ikke nævnt i sammendraget af ansøgningen.
- Data for kompositionen er af dårlig kvalitet og der er mange væsentlige forskelle. På den baggrund er der ingen beviser for at anvende princippet om 'substantiel equivalence'. Resultatet af fodringsforsøgene er ikke af rapporteret videnskabeligt korrekt.
- Testene for toksitet på *Cry3Bb1* er udført på et andet protein end det der produceres af planten.
- MON 863 indeholder et antibiotikaresistent markør-gen.
- Der mangler risikovurdering af konsekvenser af hvis den genetisk modificerede majs ved en fejl/ved et uheld udsættes i miljøet.
- Der mangler en præcis overvågningsplan for både fødevarer sikkerhed og i tilfælde af fejlagtig udsætning i miljøet.

Det anføres endvidere, at det er nødvendigt med en selvstændig og komplet ansøgning for hybriden MON 863 X MON 810. Det er ikke tilstrækkeligt at krydshenviser til data indeholdt i ansøgningen for forældrelinierne.

Landbrugsraadet kan anbefale, at de to majs linier godkendes til import til dyrefoder og til videre forarbejdning under forudsætning af, at det indsattes 'antibiotikaresistensen' efter de danske myndigheders vurdering ikke giver anledning til sundhedsmæssige betænkligheder. Organisationen er endvidere enige med de tyske myndigheder i at de nye mærknings- og sporbarhedsbestemmelser kommer til at gælde for omsætningen af de to majstyper.

Statens Jordbrugs- og Veterinærvidenskabelige Forskningsråd finder ingen tekniske eller videnskabelige grunde til at afvise ansøgningen.

I perioden den 13. til den 29. maj 2003 gennemførte Skov- og Naturstyrelsen endvidere en offentlig høring, idet der i landsdækkende aviser blev gjort opmærksom på, at man kunne finde høringsmaterialet på Skov- og Naturstyrelsens hjemmeside eller rekvirere det fra Skov- og Naturstyrelsen. Der er ikke modtaget svar på denne høring.

Rammenotat om forslaget har endvidere været i høring i EU-specialudvalget for miljøspørgsmål, hvor der fremkom følgende supplerende bemærkninger i forhold til den generelle høring:

Landbrugsraadet og Dansk Landbrug oplyser, at de kan tilslutte sig den danske holdning og indstilling.

Fødevarerindustrien i Dansk Industri mener, at godkendelsen gives alle tænkelige sikkerhedsforanstaltninger, og Danmark bør godkende ansøgningen. Fødevarerindustrien henviser til, at

der i høringssvarene er bred enighed om, at en godkendelse af de to majslinier ikke indebærer hverken miljø- eller sundhedsmæssige betænkeligheder, og påpeger, at Tyskland indstiller, at godkendelsen gives på betingelse af, at den tidsbegrænses til udgangen af 2004 for dermed at tage hensyn til det arbejde, der pågår med hensyn til udfasning af antibiotikaresistensmarkører i GMO'er. Fødevarerindustrien henviser videre til, at godkendelsen er omfattet af en overvågningsplan, der indebærer monitoring af utilsigtet forekomst af transgenet, samt en årlig rapportering. Endelig mener Fødevarerindustrien, at en henvisning til moratoriet er unødvendig, idet godkendelsen omfattes af krav til mærkning og sporbarhed svarende til den kommende EU lovgivning.

Specialarbejderforbundet (SiD) er grundlæggende imod udsætning af GMO'er i naturen, uafhængigt af, om afgrøden er dyrket inden- eller udenfor EU. SiD mener, at hvis en GMO godkendes til markedsføring i Danmark/EU er Danmark vi efterspørgsel ansvarlig for, at GMO'en udsættes på markerne, der hvor GMO'en produceres. SiD er derfor af den opfattelse, at det er principielt forkert, at godkendelsesprocessen alene sætter fokus på de sundhedsmæssige aspekter for europæerne uden hensyntagen til de miljø- og sundhedsmæssige konsekvenser i produktionslandet.

SiD har følgende specifikke indsigelser om MON 863 og MON 863 X MON 810:

- Der mangler risikovurdering af konsekvenser af, hvis den genetisk modificerede majs ved en fejl/ved et uheld udsættes i miljøet
- Der mangler en præcis overvågningsplan for både fødevarerikkerhed og i tilfælde af fejlagtig udsætning i miljøet
- Der mangler en konsekvens-analyse af, hvilke indvirkning foderet har på de dyr, der spiser disse GMO majs

SiD er af den opfattelse, at disse vurderinger og analyser først skal foreligge, før der kan tages endelig stilling til en eventuel godkendelse.

Greenpeace mener, at den af Folketinget vedtagne beslutning om, at Danmark skal forlænge moratoriet indtil erstatningsansvaret er afklaret, bør indgå i begrundelserne for ikke at støtte godkendelsen. Greenpeace bemærker videre, at de af Greenpeace tidligere anførte specifikke indsigelser ikke er omtalt i den danske indstilling og mener, at dette er i strid med direktivets forsigtighedsprincip.